

би визначають наявність і розмір виробничих витрат. Оптимальний же баланс між якістю і витратами при розробці, виробництві, реалізації, експлуатації й утилізації досягається грамотним управлінням на основі досліджень і економічних розрахунків.

Оскільки підприємство не може досягти переваг перед конкурентами по всім характеристикам товарів, то необхідно здійснити вибір пріоритетів і розробити стратегію, що найбільшою мірою відповідає тенденціям розвитку ринкової ситуації та найкращого способу використання сильних сторін підприємства.

Для вибору пріоритетів підвищення якості та забезпечення конкурентних переваг продукції підприємства необхідно проводити позиціонування продукції на основі побудови матриці "витрати – результати – якість", яка дає наочне уявлення про позиції продукції виробленої підприємством і його конкурентами. Кожний квадрат даної матриці відбиває різноманітні результати, пов'язані зі станом продукції.

Відмінною рисою даної матриці є врахування відповідності якості продукції не з результатами діяльності підприємства (ціною продукції), а з їхнім співвідношенням із витратами на досягнення отриманих результатів. Матриця дозволяє визначати напрямки роботи підприємства відносно зміни параметрів конкурентоспроможності продукції.

Витрати на створення, підтримку виробництва якісної продукції, й іміджу самого підприємства утворюються як усередині його, так і за його межами.

Слід також зазначити, що недостатній рівень забезпечення якості продукції негативно впливає на рентабельність виробництва та, з іншого боку, мала завантаженість виробничих потужностей, незадовільні умови праці, відтік висококваліфікованих кадрів відбиваються на якості продукції.

Основними причинами зниження якості у сучасних умовах господарювання є зменшення інноваційної активності, збитковість підприємств, морально зношений стан технологічного устаткування та низький рівень мотиваційної зацікавленості робітників.

Використана література:

1. Твисс Б. Управление научно-техническими нововведениями. М.: Экономика, 1989. – 235 с.
2. Теоретичні основи конкурентної стратегії підприємства. Монографія / за заг. ред. проф. Іванова Ю.Б., проф. Тищенко О.М. Харків: ВД „ІНЖЕК”, 2006. – 384 с.
3. Фатхудинов Р.А. Стратегический менеджмент: Учеб. пос. М.: Интел-синтез, 1997. - 304 с.
4. Черчилль Г. А. Маркетинговые исследования. СПб: Питер, 2001. – 752 с.

Інтеграція систем управління в інтегровану систему управління через управління життєвим циклом продукції

*Губін Ю. І., к.ф.н., доцент кафедри управління якістю
Національного фармацевтичного університету
x123@ua.fm*

*Зборовська Т. В., к.ф.н., доцент кафедри управління якістю
Національного фармацевтичного університету
t.v.zborovska@gmail.com*

Глобалізація економіки та інтеграція України до Європейського простору вимагає від підприємств впровадження багатьох міжнародних та національних

стандартів, що дозволяє випускати конкурентоспроможну та якісну продукцію, або послуги.

Для втілення системного підходу, та зниження витрат при впровадженні різних стандартів, а також підвищення ефективності цих процесів, використовується інтегрована система менеджменту (ІСМ)

Одним з важливих нововведень стандарту ISO 14001:2015 є запровадження підходу мислення за допомогою життєвого циклу (ЖЦ) (При цьому, у визначенні ЖЦ наведено наступне:

«3.3.3 життєвий цикл (life cycle): Послідовні і взаємозв'язані стадії, що проходить продукція (чи послуга), від закупівлі сировини або переробки природних ресурсів до кінцевої утилізації.

Примітка - Стадії ЖЦ включають закупівлю сировини, проектування, виробництво, транспортування/постачання, використання, кінцеву обробку і/або переробку і остаточну утилізацію.»

Підхід на основі ЖЦ продукту декларується також у стандартах серії 9000 але, в цих стандартах не вказано, що називають ЖЦ.

Дещо інше щодо ЖЦ вказано у стандарті ISO 10007-2007: «Стандарт є посібником з застосування управління конфігурацією. Стандарт призначений для використання на всіх стадіях ЖЦ продукції від концепції до утилізації.»

Крім неведених стандартів, трактовка ЖЦ також є у наступних стандартах:
ISO 14040:2006

3.1 життєвий цикл (life cycle): Послідовні і взаємозв'язані стадії системи життєвого циклу продукції від придбання або виробництва з природних ресурсів або сировини до остаточного розміщення у довкіллі.

ISO 14050:2009

7.1 життєвий цикл (life cycle): Послідовні і взаємозв'язані стадії системи життєвого циклу продукції (6.1) від придбання або виробництва продукції з природних ресурсів, сировини (6.12) до її кінцевого розміщення у довкіллі.

ISO 14971:2009

2.7 життєвий цикл (life cycle): Усі стадії існування медичного виробу, від первинної концепції до виведення із експлуатації та утилізації.

Настанова лікарські засоби. Належна виробнича практика СТ-Н МОЗУ 42-4.0:2016

Життєвий цикл (life cycle): Всі фази життя системи від початкових вимог до вилучення із використання, включаючи проект, визначення специфікації, програмування, випробування, встановлення, роботу та технічне обслуговування.

Життєвий цикл (life cycle): Всі фази життя продукції, обладнання або технічних засобів від початкової розробки або використання до припинення застосування.

Примітка. Термін і визначення стосуються додатка 15. Кваліфікація і валідація.

Дещо неоднозначним є включення до ЖЦ концепції, розробки з одного боку і закупівлі сировини, переробки, виробництва і утилізації з іншого.

Якщо розібрати життєвий цикл як процес від народження до смерті, то із міркувань наведених стандартів народжується одне (ідея, концепція, розробка, впровадження та вихід на ринок) а закінчується життєвий цикл утилізацією, а не виходом з ринку і припиненням виробництва.

Розробка і вихід на ринок для даного продукту буває один раз, а життєвий цикл матеріального продукту або послуги повторюється десятки а то й мільйони разів, поки продукт не піде з ринку.

Таким чином, пропонується привести у відповідальність ЖЦ продукції як відповідальний і важливий етап в створенні систем управління різних рівнів.

1. Розділити ЖЦ розробки і ЖЦ продукту.

2. ЖЦ розробки визначити наступним чином: маркетингові дослідження → ідея або концепція → науково дослідні та дослідно-конструкторські роботи → реєстрація (де це необхідно) → впровадження → вихід на ринок → існування ринку продукту (можливо вдосконалення технології або конструкції) → вихід з ринку і припинення виробництва або послуги.

3. ЖЦ продукту визначити наступним чином: видобуток або закупівля сировини → переробка або виробництво → реалізація → використання → утилізація або знищення.

Використана література:

1. Управління задля досягнення сталого успіху організації. Підхід на основі управління якістю : ДСТУ ISO 9004:2012 (ISO 9004:2009, IDT) [Чинний від 2013-05-01]. – К. : Мінекономрозвитку України, 2013. – 59 с. – (Національний стандарт України).

2. Екологічне управління. Оцінювання життєвого циклу. Принципи та структура : ДСТУ ISO 14040:2013 (ISO 14040:2006, IDT) [Чинний від 2014-07-01]. – К. : Мінекономрозвитку України, 2013. – 23 с. – (Національний стандарт України).

3. Лікарські засоби. Належна виробнича практика : СТ-Н МОЗУ 42-4.0:2016 – [Чинний від 2016-07-29]. – К. : МОЗ України, 2016. – 360 с. – (Настанова).

Управління якістю освітніх послуг

*Демченко Н.В., к.е.н., доцент кафедри менеджменту і адміністрування
Національного фармацевтичного університету*

*Жварницька А.С., здобувач вищої освіти 2 курсу
за освітньо-професійною програмою «Адміністративний менеджмент»
Національного фармацевтичного університету*

Проблемі якості вищої освіти приділяється увага у багатьох працях. Усіх їх можна розділити на три групи. У першій групі оцінюється якість підготовки спеціалістів, тобто аналізується наявність методики оцінювання якості підготовки випускників навчальних закладів як кінцевого продукту навчального процесу. У другій групі розглядаються механізми формування системи управління якістю освітніх послуг у ВНЗ. У третій – аналізуються системи оцінювання якості вищої освіти у країнах далекого і близького зарубіжжя.

Зарубіжні та вітчизняні автори розглядають якість освіти одразу в кількох аспектах: соціально-філософському, освітянському та педагогічному (В. Андрущенко, В. Астахова, Л. Горбунова, М. Култаєва, М. Лукашевич, В. Лутай та інші); філософсько-освітянському та управлінському (О. Величко, А. Софрон, Т. Гусен, Д. Дзвінчук, Б. Жебровський, М. Кисіль, А. Тайджман); суспільно-економічному, соціокультурному та освітянському (К. Корсак); культури тринітаризму (О. Субетго); соціологічному (В. Кушерець, М. Романенко, О. Скідун, Н. Щипачова) та ін.

Головними завданнями освіти у світлі сьогодення виступають її якість, затребуваність, доступність.